«Ο Αερόστατος»

Ένα νέο βιβλίο από τον Δ. Παπαχρήστου

▮ του **Κώστα Γκιώνη**

Το ολόφρεσκο βιβλίο του Δημήτρη Παπαχρήστου έχει τον ευρηματικό τίτλο «Ο Αερόστατος». Κεντρικός του ήρωας ο Φαέθοντας, γιος του Ήλιου και της Κλυμένης κατά τη μυθολογία. Μέσω του Φαέθοντα ο Παπαχρήστος δημιουργεί την ιστορία του, μπλέκοντας –όπως κάνει σχεδόν στο σύνολο του έργου του– τους καθημερινούς ήρωες του μικρόκοσμού του, αλλά και ιστορικά πρόσωπα που δεν είναι και τόσο γνωστά και θεωρεί ότι αξίζει να τα γνωρίσουμε.

Ο Παπαχρήστος είναι ένας άνθρωπος που ρουφάει το μεδούλι της ζωής σαν να 'ναι η τελευταία του στιγμή. Η ζωή του, ένα μακρύ ζεϊμπέκικο με απλωμένα τα χέρια στον ουρανό. Μετά από ένα τέτοιο χορό παραλίγο να φύγει για πάντα πριν ενάμιση χρόνο, αλλά κι εκεί βγήκε νικητής, γιατί είχε ανεξόφλητα ακόμα γραμμάτια με την ιστορία αλλά και τη λογοτεχνία. Ο ίδιος στον Αερόστατό του το περιγράφει:

«Πίστευε, χωρίς να το πολυπιστεύει, πως είναι άτρωτος, ένα γυαλιστερό κουμπί που δεν πιάνει η σκουριά, έτσι συμπεριφερότανε. Μέχρι που του ήρθε μια νύχτα χειμωνιάτικη η κατραπακιά, τον βάρεσε η καρδιά και τη ράγισε, την ώρα που τραγουδούσε και χόρευε, της τριανταφυλλιάς τα φύλλα θα τα κάμω φορεσιά, δυο καρδιές να γίνουν ένα, ένα σώμα μια ψυχή. Με απλωμένα τα χέρια του να πετάξει, την ημέρα των Χριστουγέννων, που ισοφάριζε η μέρα με τη νύχτα και βρέθηκε στην εντατική.

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του νέου βιβλίου στο θέατρο Άλφα την περασμένη Δευτέρα. Από αριστερά προς τα δεξιά: Κώστας Γκιώνης, Δημήτρης Παπαχρήστου, Γιώργος Σταματόπουλος και Παντελής Μπουκάλας (φωτογραφία: Αλέξανδρος Σταματίου).

Γλύτωσες, σε θέλει η ζωή, δεν σε έσωσε από μόνη της η επιστήμη, του είπε η γιατρός όταν τέλειωσε η επέμβαση και βγήκε από τη νάρκωση... Δύο μπαλονάκια σου βάλαμε κι ένα στο μυοκάρδιο για να αλαφρύνουμε την κυκλοφορία του αίματος με μια παράκαμψη, είχαν βουλώσει οι αρτηρίες για να πετάξεις.

Μ' ένα χαμόγελο γεμάτο ιστορία το είπε, λίγο ακόμα να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα, λίγο ψηλότερα να ιδούμε τα μάρμαρα να λάμπουν και τη θάλασσα να κυματίζει».

Όλα τα βιβλία του Παπαχρήστου είναι εικόνες, χρώματα κι αρώματα, διανθισμένα με σκέψεις και νοήματα. Δεν αφήνει τίποτα στη τύχη, έχοντας το ιδίωμα των χρονικών ακροβατισμών και τη λογική του σχοινοβάτη, κρατώντας τις λέξεις ως παλάντζο ώστε να ισορροπεί στο σχοινί των λογισμών του, με τον ποιητικό του λόγο ως κρυφό άσσο στο δισάκι του, καρφώνοντας τις λέξεις του στο υποσυνείδητο του αναγνώστη. Βέβαια σε όλα κυρίαρχη στόχευσή του είναι η μνήμη. Γράφει γι' αυτή στον Αερόστατο:

«Η μνήμη κάνει γυροβολιές στους κύκλους και στις ανακυκλώσεις της ζωής. Πάει πίσω μπρος στα χρόνια και κάνει πολλές ζαβολιές. Δεν αφήνει τίποτα να χαθεί, γίνεται ύπαρξη, ζωντανό σφουγγάρι, μονάκριβο φυλαχτό και όνειρο μελλούμενο. Καμιά φορά μας βοηθάει όταν δεν μας διακατέχει η μετατραυματική διαταραχή».

Πρόσωπα και γεγονότα

Εκτός από τα βιωματικά στοιχεία, που και σ' αυτό το βιβλίο κατέχουν κυρίαρχη θέση, μιλάει για τα πάντα. Υπάρχουν άγνωστα ιστορικά γεγονότα αλλά και άγνωστα ιστορικά πρόσωπα, γεγονότα που απασχολούν τη σύγχρονη Ελλάδα αλλά και παγκόσμια. Κάνει δημοσιογραφική έρευνα σε βαθμό πρωτοσέλιδου.

Μιλάει για το μεγαλύτερο κρατικό έγκλημα που έγινε ποτέ στην Ελλάδα, των 600 και βάλε φτωχοδιάβολων στην Πύλο, για τα δυσβάστακτα εξοπλιστικά, τους βομβαρδισμούς της Γάζας, την κλιματική αλλαγή, για τα δηλητηριασμένα παιδιά από τα σχολικά γεύματα της εταιρείας Γιαννίτση στη Λαμία, για τη λειτουργία της δικαιοσύνης και τις ΕΔΕ της συγκάλυψης, για την υπόθεση του Noor 1, για την Κύπρο, για τα κοράκια της ενέργειας, για τις λαμαρίνες της πλατείας Εξαρχείων, για την τεχνητή νοημοσύνη, για το μέγα σκάνδαλο των παρακολουθήσεων και το Predator, την Golden Visa και την επιδρομή των Ισραηλινών επενδυτών που αγοράζουν ό,τι βρουν μπροστά τους.

Ξεχωριστή μνεία κάνει για την κρατική δολοφονία των Τεμπών. Δεν περιορίζεται σε μια απλή αναφορά, κάνει μια πολύ μεγάλη αποκάλυψη, που δεν έχει ακουστεί πουθενά, ή τουλάχιστον εγώ δεν το έχω δει γραμμένο κάπου. Μιλάει φυσικά για το μπάζωμα, την τεράστια προσπάθεια συγκάλυψης, για τα εκατομμύρια που φαγώθηκαν για την ασφάλεια και την πολύπαθη τηλεδιοίκηση. Και από εδώ και πέρα αναφέρεται με σιγουριά για το ξυλόλιο και το τολουόλιο που ήταν φορτωμένα λαθραία στην εμπορική αμαξοστοιχία η οποία ερχόταν από τη Βουλγαρία, υλικά απαραίτητα για τη νοθεία της βενζίνης, αλλά που χρησιμοποιούνται επίσης ως πρώτη ύλη στις βόμβες φωσφόρου! Για το ότι δεν άκουσαν και δεν είδαν και δεν είπαν τίποτα σχετικά με το καράβι που περίμενε στον Πειραιά να παραλάβει 3,5 τόνους εύφλεκτα υλικά, και που μετά το έγκλημα των Τεμπών εξαφανίστηκε! Αυτή η τελευταία πληροφορία έχει δοθεί από άτομο που δεν μπορεί να αμφισβητήσει κανείς την εγκυρότητά του...

Υπάρχουν επίσης ιστορικές αναφορές στο αναρχικό κίνημα της σταφίδας το 1933 στην Πύλο, στα Φιλιατρά, στον Πύργο και στην Πάτρα. Μεγάλη ιστορική αναφορά στα Εξάρχεια. Μιλάει για τα Σκιαδικά, το κίνημα των φοιτητών και των μαθητών κατά του Όθωνα. Κάνει μεγάλη αναφορά στην άγνωστη ηρωίδα Δόμνα Βισβίζη, μια μορφή ανάλογη της Δασκαρίνας Μπουμπουλίνας και της Μαντώς Μαυρογένους, και στον άνδρα της Αντώνη, στον Εμμανουήλ Παππά και άλλες ξεχασμένες στιγμές του αγώνα κατά των Τούρκων.

Η Μαρία κι η αρρώστια της νιότης

Όταν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του βιβλίου του καθόμαστε εκεί στο τέλος της Καλλιδρομίου, στο Μόκα ή «κάτω καφενείο» όπως το λέμε, μου έδειξε τη Μαρία, μια άστεγη. Μία μορφή βιβλική η οποία ζει εκεί στο υπόστεγο, στη συμβολή των οδών Δεληγιάννη και Σπυρίδωνος Τρικούπη, έξω από το εδώ και χρόνια κλειστό μαγαζί που ήταν τσαγκαράδικο. Μου είπε ότι θα είναι μία από τις ηρωίδες του.

Τη Μαρία την ξέρω από την αρχή των μνημονίων, όταν ήμουν σε μια κουζίνα δρόμου. Την πρωτοείδα να κάθεται κάτω από το άγαλμα της Αθηνάς, στο Πεδίο του Άρεως. Ήταν σαν είχε ξεπηδήσει από τους Άθλιους του Βίκτωρος Ουγκώ. Την πλησίασα κρατώντας 3 μερίδες φαγητό, προσφέρθηκα να της τις δώσω, αλλά μου είπε ότι θα πάρει μόνο τη μία. Κι όταν την ρώτησα γιατί, μου απάντησε ότι πιο κάτω μπορεί να υπάρχουν κι άλλοι που πεινάνε.

Την ανθρωπιά και την αξιοπρέπεια τη συναντάς συνήθως σ' αυτούς που νομίζουμε εμείς οι βολεμένοι ότι ζουν σαν τα ζώα, τους παρατημένους, τους εξοστρακισμένους, που όμως πίσω από τη σκυφτή περπατησιά τους και τα κουρέλια τους κρύβουν έναν κήπο ολάνθιστο που είναι η πονεμένη τους καρδιά, η οποία χωράει όλη την καλοσύνη της χαμένης μας παιδικότητας.

Ο Παπαχρήστος, που παραμένει ενεργός και μάχιμος με ψυχή εφήβου, στον Αερόστατο λέει: «Ο Αερόστατος δεν χόρταινε τη ζωή, της έτρωγε τα σπλάχνα, είχε μέσα του έναν κρυμμένο αετό, δεν καταλάβαινε, ούτε ήθελε να παραδεχθεί ότι μεγάλωνε, γιατί έπασχε από την αρρώστια της νιότης. Το έλεγε και το ξανάλεγε για να αυτοσαρκαστεί από τη μια, και από την άλλη για να το πιστέψει»...